

ANUL I.

OCTOMBRE 1889.

No. 1.

GENERATIEA VIITOARE

Revistă științifico-literară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ

PARTEA LITERARĂ

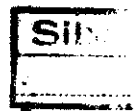
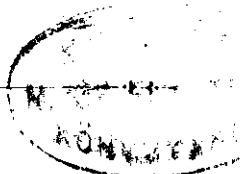
Dr. C. CHABUDEANU CORNELIU BOTEZ

Președinte de onoare: Dr. C. CHABUDEANU

Președinte activ: VICTOR C. RADOVICI

SUMARUL:

Înainte. *Dirrecția.* — D-lui Dr. Chabudeanu, *Comitetul.* — *Dirrecția noastră, Redacția.* — Țiganii cerșitori (poesie), *Corneliu Botez.* — Nasuri (medicina socială), *Dr. C. Chabudeanu.* — Lucia, *N. Buthajer.* — *Legenda lui Stradivarius, Iliea.* — *Cronica lui Zilot Românul, Șt. C. Iovan.* — *Hrana (medicina populară), Dr. Emil Mar.* — *Din timpul războaielor, D. Niculescu.* — *Fortunato (poesie) Scenturo.* — *Infinitul, Timoleon P.*

EDITURA «GENERATIEI VIITOARE»
BUCUREȘTI.

„GENERATIA VIITOARE“

IESE ODATA PE LUNA

Prim-Redactor: CORNELIU BOTEZ.

I N A I N T E

O nouă epocă de viață literară, vedem deschidându-se înaintea noastră.

Nu vom cruța nici un sacrificiu să ne păstrăm pe un pedestal corespunzător năzuințelor acestei epoci, care, firește, sunt și ale noastre.

Aducem, în deosebi, mulțumirile noastre vii D-lui Victor C. Radovici și Dr. Chabudeanu, cari au bine-voit să primească onoarea Preșidenției, luptând alături cu noi, măgulindu-ne cu ideea că vom vedea și pe bardul strălucit al țării noastre, D-l V. Alexandri, devenind călăuzitorul nostru, cum ne-a și făgăduit.

Sperăm că contingentul literar de la noi și publicul binevoitor va întinde mâna tinerului și străduitorului comitet al „Generației“, dându’i tot sprijinul trebuincios și încurajându’i înainte

Dirrecția.

Onor. Domnului Dr. Chabudeanu

Acceptând onoarea Președinției pe care v'am oferit'o, noi, studenți universitari, cum și aceea de a lua parte activă în mersul Revistei, comitetul în numele acestora, vine și v'arată recunoștința fără de samă, ce vă păstrează, nădăduind că sub zeloasa și stăruitoare Dv. privighere asupra destinelor societății noastre literare și organelui ei, vom îndeplini toate năzuințele ce nutrim și slăguința noastră unită cu înțelepciunea D-v nu se va risipi în deșert.

Primiți, Domnule Președinte, asigurări de cea mai înaltă considerație ce vă purtăm.

Comitetul.

DIRECȚIEA NOASTRĂ

În vâlmășeala așa ȃselor școli literare, sau mai clar calamități și eresuri literare, o mână de tineri studenți Universitari, vi se 'nfătoșează, îmbătați de gloria martirului-geniu, poetului mort *Eminescu*, încălziți și luminați de puternicile raze care i le trimite de dincolo de mormînt.

Ei intră cu peptul deschis în crâncena luptă care se pregătește pe tărîmul literar, grupați împrejurul unui tîner stîndard, promontoriul ideilor noi.

El, frunțașul adevăratei direcțiuni, artistul desăvîrșit și introducătorul în artă a esențialului său element, *vieața*, ne-a învățat cu durerosul său grai că dusu-i pe vecie, farmecul vorbelor goale și seci îngrămădite 'n nenumărate bracuri, fără de estetică și simț.

Ne am săturat de hemeziră la lună, de filosofia vulgară a acelora, care judecă lucrul nu după calitate, ci după cantitatea lui.

O revoluțiune 'ntreagă se va opera în sinul literaturii noastre putrede și năpăstuite.

Trecînd peste retrograți, vom pași înainte... Ne-om oțeli în focul răsboiului literar în care ne-om încăera și ne va ocroti și ne va lumina calea, de apururi, icoana

măreață și sfântă a nemuritorului bard, care ne-a pus în mâni steagul său desfășurat, steagul mărireii literaturii noastre 'n viitor.

Eminescu! el este idolul, el este împărtășania noastră, el este și pavăza noastră.

Și dacă i-ați pus pânza pe obraz și-ați acoperit cu lut țărina lui cea sfântă, rupt-ați, în schimb, vëlul de pe obrazul sbîrcit și desfigurat al spectrului literaturii de ieri.

Direcția nouă a început, să sperăm că sămînța'i aruncată cu atât entusiasm să'și producă în clipa roadele sale.

Sprijin va întîmpina de pretutîndeni „*Generația viitoare*“, dușmană pe întreaga linie a ideilor vechi, formelor vechi, oamenilor vechi.

Sfîrșind, adăugăm: ați, suntem o mână de tineri ilusioniști, mâini?

Mâini vom fi o oaste 'ntreagă, căci mâine suntem noi... noi, *Generația viitoare*.

Redacțiunea.

ȚIGANII CERȘITORI

Pe șoseaua cea de peatră doi calici alături merg,
Și cu măneca sdrențoasă, din obraz sudoarea șterg,
Slăbănog și numai oase, cel dintâiu e-un biet copil,
Rumen și frumos odată ca un mugur de april.
Ceilaltă e-o femeie 'n vristă, fără de popas
Amîndoi măsoară calea cu tremurătorul pas;
Ea, cu chipul de sbîrcele încrêțit și 'ntunecat
Parcă-i umbră de femeie, al ei cuget agitat
De pe sarbeda privire îl găceșci, când țintă-ți cată,
Neagră și schimonosită-i, iar în spete cocoșată.
Brațele sgârcite-i tremor', nevoeașa calcă greū,
Degetele sîngerate-s într'un roș de curcubeū.
Vântul cald mai joacă doară câte-o șuviță de pîr'
Peste oacheșa ei frunte, ofelită 'n adevêr.
E țigancă, dar e mamă, și o lacrimă de varsă,
Trist, încet se scurge 'n fața smeadă, ca de-aramă arsă,
A lor glasuri, a lor jele, cioarele de mai îngîmă,
Gânditori pășesc alături și ținîndu-se de mână.

Băcetașul să cerșească e făcut par'că 'nadins
Fără pic de sînge 'n fața-i vînată, tăiată 'n plîns,
Când drumeților se vaită cu întretălatu-i glas
Și cu ochi șireți pîndesce făr' de preget, făr' de pas,
Să se 'ncredințeze numai, inima de țî-a mișcat
Vocea lui cea plîngătoare, chipul lui desfigurat.
Iar țigancă îți arată peptul cel lepros și gol,
Și cu șoapte dureroase, te îndeamnă la obol.

Oh! li-î foame și cu ochii, câte n'ar mânca acum?
 După ei s'ațin și latră câinii slobodi de pe drum;
 Lui cu o ciudată pară ochii cei belnavi îi ard,
 Și de foame se lungesce 'n umbra 'ntinsă de la gard
 Ea se sprijină în bețu-î pe genunchii goi, răniți
 Ochii mari și negri eaut' în orbite 'mărmuriți.
 La răstimp mai potolesce copilașul de țigan
 Cu lătoasa lui căciulă, focul soarelui dușman,
 Și gândește și suspină »cum mi-î foame și mi-î foame
 «Dar mai mult îmi este milă de foametea bieteî mame
 «Că-î lihnită nu mai poate... și eă nu mai pot răbda,
 «Ce n'ași da de pâne-un codru să găsească pe unde-va,
 «Ce n'ași da să cad'o plească la un mort, la o pomană,
 «Căci cu aer nu ne-om ține, nici cu plâns de bună samă.

Iară când Regina nopții, dintre nori mânați de vînt,
 Melancolică s'arată în vestmînte de-argint,
 Prin Luceferii cei mândrii și cu foc tremurător,
 Cu capu 'n poala țigancei el adoarme zîmbitor,
 Ea, în gînduri înecată, s'uită 'n lună și visează,
 A lui frunte mai mîngăie, a lui față mai netează,
 Apoi nu știu ce gîndesce în aprinsa pace-a firei,
 Căci e mamă, lung tresare și în furia iubirei
 Pe băt cu foc sărută de nenumărate ori,
 Și pe pleoapele lipite și pe umeri rotunjiori.
 Sare 'n sus din somn copilul și se uită zăpăcit,
 Biruit de somn s'asvêrlă iar la peptul ei iubit,
 Când țiganka fericită, cu ochi lacomi îl sorbea
 Iar al luneî chip de aur își urma menirea sca,

C. BOTEZ.

MEDICINA SOCIALĂ

Nasurile

Sub acest titlu nu putem de cât să copiem în parte cele ce avem să zicem.

Rolul ce joacă nasul în locuțiunile zilnice îl luăm scoatem afară din cadrul nostru de astăzi, lăsând ast-fel pe agramați cu nasul lor mare și în sus, pe înfumurați să nu 'i ajungă cu stremurarea la nas, pe naivi să fie trași de nas de cei deștepți, împreună, în sfârșit, cu a lor literatură deosebită, ocupându-ne numai de studiul medico-social al acestui organ de predilecție după cum vom vedea. De asemenea buna lui funcționare ca organ necesar al olfacțiunii și participarea lui în bună parte în actul de respirațiune, 'l lăsăm poate pentru alt capitol.

În constituția fisionomii individuale intră 3 părți principale: fruntea, nasul și bărbia, dintre cari nasul jăcă un rol preponderent în armonia trăsurilor.

Formele și dimensiunile lui cer o clasificățiune întinsă, cu toate acestea le putem reduce în 3 sisteme: *drept*, *curb* și *mict*.

În primul sistem intră nasul *grec*, nasul *dreptliniat*, nasul *încovoiat* și nasul *ascuțit*; — în al doilea sistem intră nasul *aquilin*, nasul *gogoșat*, nasul *cocoșat*, nasul *încărligat*, nasul *de papagal*, nasul *de cucuvas* și nasul *în trompetă*; — în al treilea sistem intră nasul *cârnu*, nasul *ondulat*, nasul *în car'of*, nasul *scobit* și nasul *de polichinelle*.

Din antichitate s'a crezut într'o relațiune între caracterul unui individ și forma nasului. Ast-fel, Zopire considera individul cu nas aquilin aplecat la desfrânare. Plutarc vedea în nasul ridicat

în sus un semn de nerușinare. Aristotel credea, că un nas lung și curb desemnează mărînimia.

La Neapole se consideră un mare nas ca un semn de bună educațiune, de unde și proverbul: *Chi tene naso tene crianza* (acela care are nas are politeță).

Din câte-și trele aceste sisteme însă, nasurile mari s'aû bucurat de o mare favoare mai în toate epocele.

Să specuim comentariile ce le face *La Clinique* asupra scrisorei doctorului Omega înscrată în ziarul *Archivii italiani di laringologia*.

Influența nasurilor mari se urcă și în Mythologie.

Chronica Olympului voia ca Venus să se fi căsătorit cu Vulcan oarc-cum din cauza nasului său cel mare și Venul trebuia să se cunoască în asta!

În gustul modern reputația nasului mare pare să fie spre sfârșit cel puțin pentru cele frumoase. Cestiune de modă! Autorul constată nu fără părere de rău că proverbul *toute belle femme pêche quelque peu par le nez* este adevărat mai cu seamă în Italia.

În antichitate nasurile bine dezvoltate se bucurară în diferite părți de o mare favoare. Ast-fel, Perși, pare-se, nu crezură demn de a domni peste dânși după moartea lui Cyrus cel Mare, care avea un nas fenomenal, de cât un om care era înzestrat de un apendice pre-facial de acciași dimensiune. Popoarele din Asia mică nu alegeau ca judecători de cât indivizi cu nasuri lungi și magistrali. Matroancle romane favorisau gladiatori carî se luptau în circ în proporțiune cu mărimea nasurilor lor.

Observarea lui Pascal, care pretinde că «nasul Cleopatrei dacă ar fi fost mai scurt, toată fața globului ar fi fost schimbată» transpiră, de altmintrelea cam exagerat, influența nasurilor asupra instituțiunelor sociale.

Dar câtă consolațiune pentru nasuri să se vază reprezentați în toate epocle până în zilele noastre prin oameni iluștri în arte, în științe sau în politică!

Printre cei vechi unii bărbați deveniră celebri în ochii contemporanilor lor atât prin forma și mărimea nasurilor cât și prin operile lor, să cităm între alții Virgil, Ovidiu, Aristipp, Cratipp,

Socrate, Solon, Demosthene, Xenophon, Alcibiade și părintii medicinii Hippocrat și Galien.

Să nu uităm pe Scipione, pe care Senatul roman l'a onorat cu supra-numele de *nasica* pentru formidabilul său nas.

Mai târziu, se socotiră între nasurile celebre acele ale lui Mahomet, Luther, Gregore XVI, Dante, Francisc I. Michel-Ange, Mazarin și Mirabeau.

Regele Ferdinand IV de Neagole avea un nas remarcabil, dar lazzaronii departe de a i da totă cinstea, sfârșiră prin a i numi »Re Nasone.»

Printre fisionomiile moderne cari împrumută nasului elementul lor cel mai caracteristic se citează ale lui Gambetta, Wagner, Moltke Gladstone.

Prin acest studiu o nouă știință este pe cale să nască și confratele nostru de la organul *La Clinique* se întrecă: Cine știe, dacă în secolul al XIX-lea nu vom avea în facultățile noastre catedre de *rhinographie comparată*?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. CHABUDEA NU.

LUCIA

Prietenului meu A. C.

Soarele se nălțase de câte-va sulțe pe bolta unui cer frumos de primă-vară. Mergeam alături de tine, pe calea ce duce la biserica Domniței Bălașa.

Doream ca acolo, îngenuchiați înaintea icoanei prca-curatei fecioare, în aușul transportătoarelor imnuri, să dăm slobod drum gândirilor, să alunece în regiunile 'nalte ale necunoscutului. Cât despre tine, în tortura unui amor fără de milă, să fi rugat pe sfinta cu potop de lacrimi, ca să'ți dec mult râvnita liniște de veci.... De-abia intrarăm în bizerică și cu vocea 'năbușită de emoțiune și aproape stinsă, prietinel meu dîse: este *Ea*; încremenit pe loc și cu mâna tremurândă 'mî arătă pe Lucia iubită, de care 'mî vorbise atât de mult.

Copila sta îngenuchiată cu mâinele 'mpreunate, în fața unei icoane. Buzele-î trandafirii și încrețite, șopteau de sigur o rugăciune; iar ochii săi frumoși — aceste ferestre ale sufletului — privea cu tot farmecul pătrunderii lor pe sfinta 'nfață, voind s'o răpească par'că,cum răpise atâția de mulți.

Lumina tremurătoare a unei candelă reflectându-se asupra-î, lăsa să se vadă două lacrimi — mărgăritare scumpe — care strălucitoare, se rostogoleau pe fața-î albă ca floarea de crin.

Ce furtună agita sufletul liniștit al acestei copile? Ce durere 'î smulsese gîngașul suris? Se vede că vre-un făt-frumos 'î răsărise în cale și înfrîntă de dor 'și destăinuia acum înfierbîntata iubire, rugându-se a nu'î fi fără de noroc.

Aprópe de dânsa și galben ca șofranu o sorbeai cu privirea pătimașă din creștet până 'n poale.

Veniseși să te 'nchini, dar cui trebuia acum? *Leonei mute și reci, ori ei, pedoaba firei și-a gândurilor tale?*

De câte ori d'atuncea, învăluit în mantia nopței n'ai suspinat la fereastra ei; de câte ori lumina indiscretă a lunei nu ți-a arătat-o culcată în patul fecioresc.... de câte ori roua dimineței nu ți-a sărutat fruntea ofilită de dor și de chin.

Acum nici n'ai puțința de a o vedea. Pe dealurile verzi, presărate cu flori, cu isvoare de apă lină și răcoritoare, cu crânguri stufoase și pline de păsărele, *ne prețuita-ți comoară* ratăcește. Vezută numai de luceferi, și de lună, desmerdată de păsărele, oglindită de isvoare, în mijlocul firei frumoasă ca și dânsa, stă departe de tine, de lume și de miseriele ei.

Oțelit de durere vei suferi până când vieța, astă povară a multora se va sfârși, și pe când *Ea* poate, fericită, va sărbători amorul, tu vei răspândi lacrimi pe altarul unei dragoste pătimașe și fără de noroc, aducându-ți veșnic aminte de copila frumoasă ingenuchiată la icoană, fără de voe vei zice:

*Cine-ți fericitul care e stăpân pe-așa comoară,
Cine 'și farmecă privirea și durerile 'și omoară,
In beția sărutărei buzelor tale fierbinți
Suflet înecat în basme, uitător de suferinți?*

N. RUTHOFER.

ȘI CUM....

Și cum a chinurilor straturi
Apasă creierul cel trist
Din ele voiți clădi palaturi,
Să 'nchidă dulce pe artist.

Dară de sus se sparge-o noapte,
Pe veci se 'ntunec ochii mei,
Ca picuri luminoase sboară
Ilusiile 'n sinul ei.

MILORD.

Legenda lui Stradivarius

(după Armin Friedmann)

Lumina cea palidă a lunii, ilumina deșertele străzi ale Cremonei. Nici un pas, nici un șgomot nu întrerupea această tăcere sacră. Un parfum se răspândește cu încetul prin aerul curat al nopții. Oare să fie această respirarea cea liniștită a orașului dormind? — Dintr'o fericită între-deschisă străbate o lumină roșiatică și tonul cel tare și vibrător al unei corde crăpate se perde șgomotos în întunecimea nopții. Cu încetul însă, sunetul se slăbește și în sfârșit amuțește.

— Și érašl o tăcere adâncă înconjură orașul.

Într'o clădire înaltă se zărește, ședând un bărbat bătrân și încărcat de ani, deștept la o oră așa de înaintată. Făclia pusă într'un șfeșnic de metal, răspândește o lumină slabă asupra unei mese acoperită cu tot felul de unelte. Un profil colosal de umbră se zărește mișcându-se pe părete întocmuî ca un strigoiu, hidos și înșpăimântător o ne mai pomenită caricatură. obrazul cel oval al moșneagului ne trădează niște trăsuri ascuțite și severe. Degetele sale lungi tremură cât timp nu aū în mână vre-un instrument, și dacă cum-va aū ceva, încep să lucreze cu o măestrie genială. Și atunci ochii săi albaștri schînteiază teribil sub rāmurosul stufș albit al sprîncenilor. Acest bărbat se numește Antonius Stradivarius.

Cu mâna cea stângă apucă gâtul delicat al unei viori și punend'o pe genunchii săi, o cercetă cu luare aminte, atingând'o cu drépta. «Cea din urmă» murmură el. «Am făcut peste o mie de acestea «de când am părăsit pe vechiul meu maestru Armati. Acesta însă, «acuma dórme liniștit în mormântul pe d'asupra cărtuia crește iarba verde. Da, o vieță lungă va să ăică a trăi peșts măsură. — Și

«În astă vieță așa de lungă am făcut muî mult de o mic de viori, și ei ȳic că tôte cântă și sună plăcut — și dintr'o, aceasta este «cea din urmă!» Cu mâna tremurândă se apleacă fără să se scôle, luând după masă un bilet, pe care înainte de a-l introduce prin gaura vioarei spre a-l lipi pe fundul ei, scrise următoarele : «*Antonius Stradivarius faciebat in Cremona aet. s. 99*» făcută în al nouă-deci-și-noulca an al vieței sale! Mâna sa stângă apucă un accord și drépta 'l produse. Sunetul! Dar bătrânnl tot mai dete din cap; pușin însă adormi cofundându-se în ore verie profundată. Spiritul se află acum în regimile nemuritorilor. Îi se părea un vis că vede sburând încoace și încolo prin niște nori roșî și de toate colorile o mulțime de ângerî drăgălașî. Unî cântău din gură, alțîi pe viole și viori. Eată că unul vine spre dânsul sburând și 'î ȳice : «Uite «iubite maestru, vioricica mea nu vrea să cânte frumos. Dumitale «'ți este ușor s'o dregî. Te rog foarte mult, te rog!» Și ângerașul împreună mâinile cu atâta grație și se uită la dânsul cu niște ochî atât de nevinovați, încât bătrânnl se înduplecă, desmierdându-l pe obraji. Scoase după aceea din buzunarul său un mic ciocan și în câte-va minute vioara dobândî un sunet admirabil de frumos. «Cred, zise bătrânnl că acuma va merge mai bine.» Mulțumind copilașul luă mica sa vioară și sbură înainte. Nu trecu însă mult și el fu succedat de un altul care veni plângând la bătrân. Acesta jucându-se cu camarășîi săi, și sparse din nebăgare de seamă vioara. Dacă Sfânta Cecilia ar afla aceasta, ar merge cam rău ângerașului; căci ea este severă și pedepsește pe copîi obraznici punându-î să îngenunchieze pe perle. «Acéstă vioară n'ai spart'o din nebăgare de seamă nu'mî spune mie minciunî, ci ȳi fi lovit'o de vre-o peatră sau ȳi fi spart cu dânsa capul cui-va. Cine umblă ast-fel cu viorile? Dar să vedrm ce e de făcut. Nu cred să meargă așa de ușor cu aceasta, mai cu seamă că n'am nici uneltele la mine.» Însă d'abia sfîrși aceste cuvinte, când lumină se zări și Sfânta Cecilia, înaltă la statură, înveșmintată în niște haine sempe și frumoase, apăru. O privire,—și ea ghici tot, Cu mâna făcu semn obrasnicului să se depărteze și bătrânnlul Stradivarius care îngenunchiasc adênc înaintea-î a se scula. El se ridică și o urmă la semnul făcut de ea.

(Va urma).

HOREA.

Cronica lui Zilot Românul

Pe când cronicile streine dau naștere la o mulțime de discuțiuni și sunt subiectul atâtor comentări, pe când toată lumea — convinsă de adevărul generalminte admis că prezentul nu este de cât un punct din dezvoltarea evolutivă a trecutului și că după el putem conchide la viitor — caută să le interpreteze, să le studieze pentru a cumpăni greșelile și virtuților strămoșilor, a se mândri în fața actelor mărețe și eroice ale lor și a plânge alături cu aceia care luptând pentru binele și prosperarea patriei au căzut ca niște adevărați martiri; la noi lucrurile se petrec cu totul din potrivă: ceia ce s'a studiat mai puțin de către lumea învățată românească, ceia ce a preocupat mai puțin pe savanții noștri a fost tocmai istoria limbei și a poporului românesc care zăcea uitată în colb de cronici, și numai de un timp relativ scurt a început a se scrie o istorie a poporului român și o literatură a lui.

Printre cronicile aproape uitate cu totul, inedite și zăhăite, se găsește și cronica cunoscută sub pseudonimul de Zilot Românul.

Cine este acest Zilot Românul, ce importanță are cronica sa, aceste vor fi punctele ce voi eu căuta să ating în aceste câte-va rânduri.

Pentru prima oară în *Columna lui Traian* pe anii 1885 și 1883 d. B. P. Hăjdău dă la lumină această cronică pe care o atribuie unui *român zelos*.

De la prima citire a cronicii, lectorul rămâne sub impresia plăcută ce i-o face *adevărul* pentru care luptă cronicarul atunci când caută a descrie fapt cu fapt și cu o exactitate; o bună credință exemplară face tristul tablou al Munteniei sub dominarea plină de jafuri și de neomenie a fanarioșilor, și apoi *îmbirea de*

patrie, ce se observă mai la fie-care rînd din această cronică în versuri, de câte ori cronicarul are prilejul de a expune starea nenorocită și vrednică de plîns a poporului care gemea cotropit sub acest jug cumplit.

În următoarele patru versuri Zilot arată care este datoria unui adevărat istoric

Istoric sunt, n'am frate
N'am rudă, n'am vecin
Stăpân am adevărul
Luî cată să mă' nchin.

Iubirea de țară a cronicarului se observă în câte-va rînduri în care el exprimă în accente frumoase persistarea poporului românesc în mersul timpului, cu toate pericolele prin care a fost el nevoit să treacă din cea mai neagră anticitate:

Și fu minune
Vestită 'n lume
Un neam mic foarte
Pe lângă alte
Să izbutească
Ca să'și păzească
Și legea bine
Și pentru sine
De tot să fie
În slobodie.

Citește toate
În istorie
Ș'apoi să'ți fie
Inima moartă?
Și față cu priveliștea ce 'i-o
dădea epoca fanariotă, zice
suspînând din partea inimii sale:
Nu cred să poată
Să nu răcnească
Și să jelească
A țerei stare
A ei stricare.

Se știe de toți care era priveliștea Europei la finea secolului al 18-lea, popoarele tindeau la o organizare politică și socială bazată tot mai mult pe principiile de echitate și propaganda filosofică, vulgarizând aceste idei, a produs o puternică zguduire în 1789, în urma căreia se rupse cu totul cu trecutul și cu privilegiile feudale ale evului de mijloc. În această vreme poporul românesc de la Dunăre plîngea, aducându-și aminte de timpurile glorioase ale lui Ștefan cel Mare și Mihail Viteazu, și gemea sub greutatea lanțurilor în care era ferecat de niște veneticii greci care cumpărau tronul cu bani și se mențineau pe el în schimbul înstrăinării drepturilor și a sărăciei poporului.

Domnul pentru a plăti Turcilor sumele cerute, pentru a umplea buzunarele Sultanului, Vizirului, Muftiului, celor-altor demnitari și pași turcești... până chiar și a favoritelor din haremul Sultanului, avea nevoie de bani, și încă de bani mulți. Ce trebuie să facă? — Se împrumută; însă de la lecțiunea ce a dat Michai Viteazu creditorilor săi turci trimetând în o singură zi din această vale a plîngerilor pe vre-o 2000 de Turci ce'i convocase la casierie pentru a le plăti, de atunci Turcii în frica ce'i caracterizează, nu au mai avut curajul să mai facă pe cămătarii domnilor și a candidaților la tronurile române, și Grecii le luară locul.

Grecii în România au venit cu mult înainte de 1714, așa în cât epoca fanariotă este o consecință inevitabilă a stăreii de lucruri din principate și nu începe just la 1716 ci cu mult mai înainte, tocmai de când surprindem Domniul grec în tronurile române,

De la căderea Constantinoplei în 1453, Grecii cei culți au emigrat în Italia, iar cei mai săraci — vîndători de alămăi, portocale — au venit priu țările române și în scurt timp îi vedem apărând în documente vechi: ast-fel în 1467 găsim o judecată făcută de Domnul din Valachia între un ungar, un italian și *patru greci* pentru niște piper.

Domniile pioase ale lui Neagoe Basarab și Radu cel Mare, relațiunile religioase cu muntele Athos au contribuit la lățirea elementului grecesc în țările noastre; la inaugurarea monasterei Curței de Argeș se spune că au luat parte patru arhiepiscopi-patriarhi și numai (?) vre o mie de popi. Și mă îndoiesc, dacă mulți din cei odată veniți aici, n'au preferat să rămăce, avînd multe avantaje, de cât să se mai ducă înapoi unde 'i aștepta nevoia și schivnicia.

Sub fanarioti însă elementul grecesc se înmulțește într'un chip considerabil — Domnul aducea creditorii săi greci, care pentru a'și scoate datoriile schingiuiău într'un chip de o fenomenală cruzime pe bietii oameni săraci Torturile și nesațul acestor creditori făceau pe locuitorii să'și lase casele lor și să stea la munți ca și pe vremea năvălirilor.

Birocrația Domnului era recrutată din streinii de prin mahalalele Constantinoplei.

Breslele și corporațiunile românești erau sărăcite și desființate,

iar cultura *românească* era într'o stare deplorabilă. Românii încredințau educațiunea tinerelor vlăstare în mâna unor dascăli greci care împedecau dezvoltarea ideilor de națiune în elevi, hrănind în inimile lor, tot ce poate fi contrar cu deșteptarea Românilor,

În școli, cancelarii, în saloane — pretutindenea — limba greacă luase locul limbei naționale, așa în cât tot ce'i român este despretuit și apăsător de acest puternic stat major fanariot.

Birurile le plătea numai poporul de jos și în schimb tocmai el care prin sudoarea sa învârușea pe toți, tocmai el era fără sprijin și pus afară din lege, nimeni nu se găsea să'l apere și să'i asculte glasul său plin de durere, pe când toți 'l jefuiau și 'l înșelau.

Boerii divaniți lingușitori și fără caracter tremurau față cu Domnul, care făcea totul ce vroia în Divan, această adunare obștească, pe când boerii steteau ca niște umbre și nu căutați de cât să ghicească dispoziția Domnului de la care atârna pozițiunea lor și nici cum de la valoarea lor proprie.

Funcțiunile și boeriile erau obiectul unui comerț josnic, arbitrarul domnea pretutindenea, judecățile se fac după bunul plac și numele de *român* ajunsese a reprezenta o noțiune josnică de sclav său așa ceva.

«Oare când s'ar ridica Duhul din țărîna strămoșilor, zice ne-muritorul Gh. Lazăr, și ar privi peste urmașii lui Cezar, Traian și Aurelian, în ziua de azi s'ar mai cunoaște? Negreșit i-ar căuta în palate împărătești și i-ar găsi în vizuini și bordeie proaste; i-ar căuta în scaunul puterei și i-ar afla sub jugul robirei — i-ar găsi goli, asemeneai dobitoacelor, de tot căzuți în prăpastie.»

Aceste cuvinte reprezintă destul de bine starea de plîns a Românilor sub fanarioti, în acel timp în care trăește Zilot Românul.

Cine este acest Zilot?

D. Gr. Tocilescu în Revista pentru Istorie și Arheologie se încearcă a răspunde la această chestiune.

Pe de o parte după o deslușire dată de cronicar în predoslovie și apoi din un acrostih al său, reiese că numele de botez al lui Zilot era *Ștefan* și că e născut cam pe la 1780 din o familie de boeri, funcționari și clerici — că la etatea de vre-o 18 ani a

servit timp de zece ani ca cirac la elucerul Stefan Conduratu pe care l numește stăpânul și dascălul său.

Cronicarul a trăit până după începutul domniei lui Știrbei, căci în manuscrisul său din Maiu 1850 se află și o poezie intitulată: «pentru domnia țerei ce s'a hotărit Vornicului Barbu Știrbei.»

Zilot Românul a scris foarte mult: Domnia lui Constantin Vodă Hangerliu; a treia domnie a lui Al. Șuțu; Istoria eteriei care de și nu o posedăm, reese însă din o notiță de la finea cronicăi lui Șuțu prin care autorul dice că sub tainice cuvinte se cuprinde toată istoria zaverei,...

Zilot mai adaugă că ar mai fi scris încă două lucrări, care sigur că, zac unde-va zăhăite, căci până acum încă nu le posedăm:

1) Scurtă scrisoare cu multă poezie în chip de tragodie și cu nomele de descoperire pentru că cinci hîare închipuind obrazele neamurilor ce vorbesc în ele, cum adecă a adus neamul din vechime, cum l aflăm, întimplările....

2) Un vis sau vedenie ce începe cu fuga lui Ion Caragia și întrebări cu răspunsuri povestindu-se cele întamplate și lucrate în domnia sa și după fuga acestuia.

În Academia Română din București avem mai multe scrieri în versuri ale lui Zilot Românul, în total cuprinse în două manuscripte. Unul din 1829 Ghencarie — niște stihuri din câte i a mai rămas nearse de când cu holera....; al doilea care tratează mișcarea din 1848 scris în Maiu 1850.

Dar încă tot nu știm cine e Zilot Românul.

D. Ge. G. Tocilescu, care s'a ocupat în special să afle cine a fost autorul cronicăi Zilotene și în urma unor minuțioase cercetări făcute, a ajuns la rezultat și anume că sub numele de Zilot Românul — român zelos, — se ascunde Stefan Moru, care se potrivește și cu acrostihul citat mai înainte și cu detaliile dobîdite de la familia Moru de la care s'a obținut această cronică anonimă. Manuscriptul începe cu o scurtă prefață, în proză, către vrednicii cetitori în care Zilot cere scuze fraților săi patrioți Români că nu a învățat retorică ca să scrie cu meșteșug, ia numai curatul adevăr — și arată că vedând patria sa iubită în mare primejdie și înțelegând'o că este ca un *stîrv în mijloc la atâtea hîare*, a alcătuit astă scrisoare.

Începe apoi istoria de la leat 1796 cu a doua domnie a lui Al. Ipsilante și mai pe larg despre Hangerliu. Narcează răscoalele Pașei din Vidin Pasvantoglu, care s'a stricat cu Turcii pe motiv că nu le îngăduia pașilor dreptul de a strânge oștire împrejurul lor.

Oștenii lui Pasvantoglu treceau Dunărea și prădau Muntenia găsiind foarte comod aicea un grânar bun de unde să se aprovizioneze de a gata.

Satele și tirgurile Munteniei erau prădate mai ales că Domnul țerei Ipsilante ajuta pe sub mână pe haini, când acesta ridică stindardul revoluției.

Oștenii resculați cam întrecând-se cu șaga, atât Ipsilante cât și cei alți obcărnuitori vestiră pe Turci, Sultanul trimite o armată mare cam de vre-o 100,000 de oameni (poate cam exagerează cronicarul,) sub comanda lui Kiuciuk Huscin-căpitan Pașa ca să sfarme pe resvrățitorul de Pasvantoglu. După stăruințele acestui Căpitan și în urma argumentelor sunătoare ale lui, Sultanul puse Domn în Muntenia pe Constantin Hangerliu în leat 1798.

Cronicarul esclamă cum țara Româncască singură să ție cu provizii atita *noian* de oști Turcești comandate de niște Pași cu barba mare și cu mintea scurtă, a căror minte la un loc nu făcea cât o minte întreagă, toți dorea să comande în parte. Acest lucru înlesni lui Pasvantoglu puțință de a câștiga biruința puind pe fugă oastea Turcească.

Căpitan Pașa este consternat și în furia sa ucide o mulțime de Pași, iar Hangerliu este îngrijit, cu drept cuvânt, de poziția zdruncinată a protectorului său la poartă.

De la învingere (în Octombrie) Căpitan Pașa mai stă prin Rusciuc și București unde era foarte bine primit — în Decembrie merge la Constantinopol și nu mult după aceasta Hangerliu este mazilit fiind pîrit poate de Căpitan Pașa ca unul din cei care au folosit victoria lui Pasvantoglu. Această descriere în proză e precedată de un poem de peste 300 versuri intitulat : Domnia lui Constantin Vodă Hangerliu, mazilia și perderea sa, alcătuită în scurt în stihuri de Zilot Românul în copilăreasca sa vîrstă din îndemnarea iubirei de patrie și afirosită la iubitorii de patrie frații săi compatrioți.... an 1800.

Aşa dar iubirea de patrie a inspirat pe acest Român în scrierea cronicii sale,

Vom vedea în numărul viitor descrierea domniilor fanarioți de la Hangerliu înainte și vom face tot atunci și observațiunile cuvenite asupra limbei, stilului și importanței intrinsece a acestei cronică.

ST. C. IOAN

Student în litere Iași

MEDICINA POPULARĂ

Publicăm cu cea mai vie plăcere următorul fragment din *Dietetica în contra obesi-lăței, slăbiciunii inimii, și îngreuerii circulațiunii pulmonare*, pe care ni-l trimite D-l. Doctor Emil Max, medic distins al capitalei, și care ni se pare nouă de cea mai mare însemnătate, mai ales fiind de Domeniul medicinei populare.

Hrana

Carnea conține, dintre toate alimentele, cele mai multe prin-cipii nutritive : albumină, fibrină, grăsimi, gelatină, săruri și în fine așa numitele principii extractive cari îi dau savoarea și odoa-rea cea plăcută și întăritoare.

Ea se digeră lesne, fiind-că conține toate materiile din care se compun singele și țesăturile corpului nostru. Din carne se digerează mai totul pe când alimentele vegetale eonțin în mare parte prin-cipii indigeste.

Fierberea, coacerea și prăjirea cărnei o face digestibilă, coa-lugind albumina, prefăcând fibrele în gelatină, și nimicind ouele parazitelor, ce s'ar putea găsi pe ea. Din carnurile crude e de preferință recomandabilă șunca (jambon) însă bine afumată. Carnea animalelor tinere este cea mai delicată și cea mai digestivă. Im-bătrânind animalul, carnea se întărește și devine mai puțin sucu-lentă ; excepțiune face carnea de vițel, care e mai anevoc diges-tibilă de cât carnea de vită tânără, și are tot-de-o-dată o mai mică valoare nutritivă din cauza conținutului mai mare de apă și gră-sime. Mai mare valoare are carnea de miel și de oaie, cea mai mare însă carnea de vită îngrășată, cât și carnea grasă de porc și de berbec. Carnea de vânat prezintă un aliment întăritor, fără multă grăsime și cu un gust aromatic, pe când carnea de pasere

conține multă albumină și puțină gelatină. Carnea de pește e cea mai lipsită de albumină, conține multă apă și gelatină, din care cauză ea este și mai puțin nutritoare; însă prin conținutul ei de fosfor în grăsimi, ea devine folositoare organelor centrale a sistemului nervos. Unele specii de pești, precum : scrumbiă, cegă, pișcar, conțin multă grăsime. Carnea de broască, de broască țestoasă, de melc (culbec) este în genere tare, digestivă și nutritoare pe când carnea crustaceelor : raci, stacoji, etc. de și este nutritivă, însă e mai indegustibilă.

Carnea cea mai întăritoare este cea *friptă sau prăjită*. Frigind carnea, cea mai mare parte a principiilor solubile rămâne în ea, mai cu seamă, când în timpul frigerei se tot toarnă pe grăsimea ei ce sa topit; aceasta se face la așa numita «friptură de frigare» sau la «biftec», pe care se toarnă unt. Prin prăjirea sau coacerea înădușită, carnea devine mai fragedă și mai succulentă. Carnea conservată sărată, este mai puțin digestivă în comparație cu carnea proaspătă.

Alimentul cel mai asemănat cărnei ca nutritiv este **brînza**. Ea conține ca $\frac{1}{3}$ d'albumină azotată sub formă concentrată, restul se compune din grăsimi, apă, săruri, acid lactic, lapte, zahăr etc. și fiind-că brînza conține abia $\frac{1}{3}$ apă, apoi ea conține albumină în cantitate aproape de 2 ori atât de mare de cât carnea, este însă este mai puțin digestibilă. Sunt două feluri de brinză; cea *grasă* se pregărează din laptele proaspăt și conține toată grăsimea laptelui, pe când **brînza macră** se prepară din laptele fără smântână, prin urmare brînza conține tot atâta grăsime cât și albumină pe când brînza macră conține d'abia 8—10% grăsime și relativ mai multă albumină. Cunoscuta brinză din Svițera este o brinză grasă, găurile în ea sunt produse prin o descompunere chimică, la care se dezvoltă acid carbonic și hidrogen, care tot-deo-dată îi dau mirosul specific și gustul picant; aceste acide grăsoase lucrează ca iritant și iaș parte directă la disolvarea chimică a alimentelor în stomac; de acolo se explică uzul de a întrebuința mici cantități de brinză tare și veche după o mâncare copioasă. În proporțiune cu marea ei valoare nutritivă, brînza este alimentul cel mai estin.

După brinză vine **ouăle**, spre a înlocui carnea în valoarea ei

nutritivă. Oul conține mai toate principiile necesare existenței și se compune din albumină, grăsime, ceruri, puțin zahăr și apă. Albușul conține pe lângă albumină mai multă apă, gălbenușul mai multă grăsime. Din principiile minerale trebuie menționate mai cu seamă sērurile de fosfor. Ouēle vırtoase sunt mai cu anevoe digestibile de cāt cele crude sau moale ferte.

Apoi vine **untul**, ales din lapte prin batere, sau preparat din smıntınă. El conține pe lādgă 80—90% grăsime pură, puțină caseină, zahăr lactic, sēruri și apă, sau în total 10—12% așa numită *zară*.

Ceia-ce e carnea între alimentele animale, este **pâinea** între cele vegetale. Grıncle cerealelor și a leguminoaselor conțin sub un legumen lemnos *miezul*, a cărui compoziție chimică e asemănată cu cea a cărnei și a laptelui, conținēnd azotate de albumină, hidrocarburi fără azot, amid, zahăr și grăsime.

Pâinea preparată numai din făină pură albă, estrasă din miez, nu conține toate principiile nutritive; cea mai potrivită este pâinea preparată din miez împreună cu coaja grăuntelui așa numita *pâine de Graham*. Pâinea este indispensabilă pentru nutrițiunea omului, însă omul nu se poate nutri exclusiv numai cu ea, din cauza prea multor azotate, precum pe de altă parte nu poate trăi numai cu carne, din cauza lipsei de azotate; cea mai potrivită este prin urmare nutrițiunea mixtă, echilibrată după fie-care individualitate.

Dr. MAX.

Din timpul răscoalelor

Cu vre-o trei zile înainte de începutul lunii Aprilie se pomenesc hangiuul Ștefan din satul *Măxineni* cu un sin al său, care 'l îndeamnă să se facă cât mai curând nevedut, împreună cu locțiitorul arendașului și cu starițul mănăstirii Căldărușani, care se aflase din întâmplare în acea comună, căci țeranii hotărându-se să se răscoale și-au pus în gând a le trage o bătăc *soră cu moartea*. Nici nu mai era vorbă de a se acceptat și încă din noapte pleacă într'o căruță la satul *Fierbinți*, unde se credea mai la adăpost, de oare-ce în acea comună este reședința companiei de dorobanți. În drumul lor întâlniră pe căpitanul Brațu cu vre-o 12 dorobanți, cari se duceau în *Măxineni* spre a împiedica ori-ce încercare de revoltă. Cu toată stăruința ce 'și puse căpitanul spre a întoarce înapoi pe cei trei fugari, făgăduindu-le că nu li se va întâmpla nimic, ci socotiră că e mai bine să'i urmeze drumul.

Când ajunseră în *Fierbinți* se opriră la casa învățătorului, care era bun prieten cu hangiuul. După ce mai stătură de vorbă, observară un lucru cam neobicinuit prin sat. Rânduri, rânduri de țeranii înarmați cu ciomege se strângeau la Primărie, care era așezată alături de casa învățătorului. După ce se adunară mai mulți, începură a face șgomot și a cere ca să iasă Primarul. Ne-arătându-se nimeni, forțară ușa, dar tot nu putură da peste Primar. Creșdând că va fi ascuns la învățător, țeranii se îndreaptă cu toți către casa lui. Musafirii învățătorului încă de când au aușit șgomotul de la Primărie s'au urcat în podul casei, rugând pe învățător a le lua scara, spre a nu da de bănuială că poate fi cineva urcat acolo. Intrând sătenii în casă căutară prin toate părțile pe

primar și negăsindu-l erau gata să plece, dacă nu ar fi fost unul de părere să'l caute și prin pod. Învățătorul se opuse, însă în fața stăruinței țăranilor, cari făgăduiră că de va fi ori cine altul de cât primarul nu îi va face nimic, fu nevoit a ridica capacul.

Incredințându-se că nu e primarul în pod, țăranii se deteără jos și siliră a merge cu dênși la Primărie și pe musafirii învățătorului. Pe drum unul dintre țăranii întreabă pe hangiu ce caută el aci, iar altul trântesc starițului un ghiont puternic după ceafă, în cât îi sare caucul cât colo. Ajunși la Primărie unul din țăranii se hotărâsc a trimite înapoi pe cei trei fugari, iar alții sunt de părere a'î bate întâi bine în Fierbinți și pe urmă vor vedea Ce e de făcut. Indată rassa starițului fu scoasă și ciomegile începură a curge pe picioare, pe spate, ba unele chiar și prin cap. Sdrobit de lovitură, starițul abia mai gemea și când nu mai dădu semne de viață fu lăsat și dat la o parte, iar în locul său fu trântit locțiitorul arendașului. Acesta păți mai același lucru. Hangiul în timpul acesta se duse după sobă, așa că dacă nu'l zărea un țăran putea să scape. După ce fu și el bătut tot atât de sdравă, țăranii îi luară pe câte trei și'i aruncară în tinda Primăriei, unde din când în când mai primeau câte un bolovan sau ciomag prin cap. Stătură așa vre-o două ore, în care timp mai fie-care își alegea un loc mai adăpostitor până la care se tira. Hangiul se aședase în dosul Primăriei, prefăcându-se mort, unde vedându'l un țigan se repede la el cu un ciomag, și măsurându'l de vre-o 2—3 ori pe după ceafă îi striga: „*Na, Ștefanache, când erai viu, 'mă era rușine a'ți da bună ziua, acum 'ți spun pe nume și te croesc cum îți place.*“ Un țăran, pe care 'l cheamă țiganul, îi dete și dênșul un călcăr după ureche, în cât sângele podidi pe hangiu.

Căpitanul Brațu ducându-se în Măxineni a fost prins de către țăranii și închis. Singura condiție sub care putea scăpa, era de a le da pe cei fugiți din sat. Așa dar făcu un ordin formal către compania de dorobanți din Fierbinți ca să se trimeată cât mai în grabă starițul, locțiitorul arendașului și hangiul înapoi la Măxineni, Căruța pornind către Fierbinți găsi numai de cât pe stariț în curtea Primăriei, care creșând că este scăpat de aci înainte *în via*, căci până atunci se prefăcea că e mort. Tot cu aceeași credință se urcară în căruță și locțiitorul arendașului și hangiul.

Fic-care își căuta un loc mai în fundul căruței, căci din când în când până să pornească, sătenii le mai trăgea câte un ciomag, pumn sau palmă. Când aflară ei scopul pentru care a venit să'î ia în căruță, începură a se bocii și ruga către militari, cari conduceau căruța, să le dea drumul, căci dacă au scăpat numai bătăuți în Fierbinți, de sigur că în Măxineni nu mai scapă cu vieață. Rugămintele și lacrimile lor fură zadarnice. În drum, trecând pe la o pădure aud un glas, care îi strigă pe nume, apropiindu-se de căruță, ved pe pe arendașul unei moșii vecine, care se ruga vădând militari, să'l ia și pe dânsul, căci în pădure putea fi în pericol de a mânca bătae. După ce fu urcat în căruță și află unde 'l ducea, se încercă el a se da jos, mai ales că el nu era pus pe lista de aducere, cu toate acestea nici vorbă nu mai era de scăpare. Tot ce i se îngădui în schimbul unei hârtii de 20 lei, a fost să'l lase a se tăvăli într'o mocirlă, pentru a părea și dânsul bătut.

La capul satului Măxineni, țeranii asceptați cu nerăbdare sosirea căruței, când eșindu-le înainte fiul hangiului le strigă să nu se atingă de cei din căruță, căci, ei fiind bătăuți în Fierbinți, întră în ocnă cel ce va cuteza a le face ceva. Țeranii se potoliră la auđul acestor vorbe și hotărâră a duce pe bătăuți la casa arendașului. Aci îi aședă pe câte-și trei într'o odac cu sofa, și ei începură a plâni ce trebuie să le facă. Unii crau de părere că trebuie a fi omoriți îndată, alții ca să'î mai lase vre-o 2 zile. În timpul acesta vine și numa hangiului, care vedând că fiul său e bătut rău, și că e aproape să moară, căci dânsul se prefăcea că își trage sufletul, începe să'l jelască. Țeranii aci intrau, aci eșau din odac, așa că profitând de un moment când nu era nimeni în odac, hangiul spune mumei sale, că nu este așa rău bătut, în cât să moară și să nu'l mai jelască. Dintre toți cei ce zăceau, tocmai acela, nebătutu, făcea gură mai mare, și cât p'aci era să'l desbrace, spre a vedea dacă este bătut sau nu, căci eșise vorba că dânsi se prefac numai. Atunci hangiul se întoarec puțin și face semn mumei sale să'l desvelească la picioare, și arătându-le sătenilor, ei se hotărâră să'î mai lase vre-o două zile și apoi să'î jupoae de vii.

Peste seară un țeran, prieten bun, cu hangiul le spune că se

vorbesce în sat de venirea armatei. Noaptea o trecură într'un neastâmpăr groasnic, căci cine știe ce erau să pătească a doua zi.

A doua zi dimideța în trapul cailor sosese escadronul de călărași în capul căruia se afla căpitan *Solomonescu*. Trecând pe dinaintea caselor arendașului, hangiul scoate capul pe geam și strigă: „*aci suntem d-le căpitan*“; iar căpitanul zicându-i: «viu acum pe la voi», se îndreaptă la Primărie. Aci găsind o ceată de țeranî îi întreabă care e cauza de sunt adunați la Primărie și ei răspundând că *vor pământ*, el îi sfătuiesce să se adune cu toți la un loc și când va sosi *Ministrul*, care a rămas mai în urmă să îi arate plângerile lor. „*Veđi așa om ne trebuie nouă*“, ziceau între ei mai toți după ce s'au strâns la Primărie. Iar căpitanul șiret, dând ordin escadronului să îi înconjoare, începu a îi întreba de ce sunt geamurile sparte la han și ulucile dărimate la casa arendașului. Sătenii vedând că au pățit-o aruncară vina pe copii, Căpitanul atunci strigă: „*Pe unde a fost Solomonescu, numai e revoltă*“ și adresându-se ofițerilor le ordonă ca să întindă pe fie-care țeran la pământ și *să îi sature de pământ cu trăgătorile*. După aceea se duse la cei din casa arendașului și întrebându-i dacă cunoaște pe cei ce i-au bătut, le-a spus că imediat ce se va potoli revolta în Măxineni, îi va aduce la Fierbinți pentru a îi răsbuna de bătaia suferită. Țeranii mâncară o bătae atât de groaznică în cât două săptămâni au stat prin pădure, unde nevestele lor le duceau de mâncare.

După ce revolta fu potolită în Măxineni, căpitanul pune în căruță pe hangiu și plecând în Fierbinți, bătut sub arătările acestuia pe toți cei ce cu o zi înainte îi chinuise atât de rău. Când veni rândul țiganului, acesta începu să strige: „*Iartă-mă, cucoane Ștefanache, n'am știut că o să învii.*“

Și ađi a rămas mare frică între sătenii de Solomon. Mai diclele trecute un călăreț, care se ducea la Măxineni, vedând un țigan la marginea unei păduri, îi strigă: «Vine Solomon»; iar țiganul lăsându'și pe loc toporul, o rupse la fugă. Urcându-se pe un stânjin de lemne, se uită pe șosca și zărind un om călare se sperie rău și se afundă în pădure.

D. NICULESCU.

FORTUNATO

Noaptea se coboară sumbră, dar cu pas rătăcitor
Își urmează Fortunato calea, trist și gânditor,
Nici o șoptă, nici un freamăt nu adie pe pământ,
E-o tăcere ca de raclă și-o răccală de mormânt.
Învălit în lungă-i mantă, muritorul abătut,
Inima își sângerează după ceea ce-a pierdut
Iar când soarele răsare, el mai scoate-un lung oftat
Și până se 'ntoarce noaptea, într'o grotă stă culcat.

De la fuga Luciî scumpe, pribegesce Fortunato.
Iar de-atunci o vreme curse și pe ea tot n'a aflat-o,
El, de loc nu mai vișează la palatele-î ducate,
Căci ea-î singura stăpână dulce-a gândurilor sale,
Doar de mintea lui s'aniină, din trecut un suvenir,
Fericirei celei moarte, când se sbuciumă 'n delir,
Tot o roagă ca să vie, tot o cheamă tremurând
Și așa 'și petrece vicața, după urma ei plângând.

SVENTURO.

INFINITUL

Intre științele care au suferit metamorfoze radicale în acest secol de lumină este fără doar și poate și astronomia; căci pe la sfârșitul secolului trecut, mișcarea pământului abia era cunoscută și admisă de unii din astronomi, iar Universul era mărginit, având ca hotare orbita planetei Saturn; stelele se considerau ca fixe, iar dincolo de ele se credea că este un spațiu gol, care înconjura Universul.

În anul 1785 prin descoperirea lui Uranus și mai cu seamă în 1846 prin aceea a lui Neptun, mărginele Universului au trebuit să fie mutate dincolo de stele, în nișe dimensiuni care ar fi cutremurat pe străbunii noștri; într'adevăr ei calculau aceste hotare ca fiind îndepărtate de soare cu o distanță de 100,000 ori diametrul pământului, pe când orbita celei de ultimă planetă e departe de soare cu mai mult de un miliard de leghe.

De la această dată însă, calculându-se prin diferite metode distanța a câtor-va stele, hotarele Universului au fost mereu mutate până când au fost înlocuite în cele din urmă prin *infinit*. Într'adevăr distanța de noi a celei mai apropiate stele, a vecinei noastre *Alfa din Centaur*, e de 8.376,800 milioane de leghe; *Sirius*, cea mai luminoasă stea de pe cerul nostru, e departe de noi cu 33 de trilioane de leghe; steaua *Capela*, cu 170 trilioane de leghe; iar luminei ca să vie de la acest astru, străbătând 75,000 de leghe pe secundă, îi trebuie 71 de ani! Ceea ce înseamnă că noi astăzi nu vedem această stea de cât în starea care a fost acum 71 de ani, și chiar stinsă să fie, noi vom urma a o vedea până ce vor trece cei 71 de ani de la plecarea ultimelor raze luminoase.

Și totuși aceste sunt stelele cele mai apropiate de noi. Să străbătem spațiul cu o iuțală de milioane... sute de milioane de ori mai repede ca gândul și totuși vom da peste stele și iarăși peste stele...; fie-care din ele este un soare înconjurat de planete și chiar în unele locuri vom vedea la un sistem planetar câte doi soari!... Frumoasă călătorie într'adevăr; vom putea contempla pe diferiții acești planete, dize cu culori diferite: roșietice, albastrie, violete etc. etc., căci nu toți soarii emit lumină albă ca al nostru.

«Aceste stele, dize *Flammariion*, sunt așa de multe în cât numărarea lor întrece toate mijloacele noastre; milioane alăturate pe lângă milioane nu ne pot arăta mulțimea lor!... Nicăi chiar cu gândirea, nu putem urma considerabilul număr al sistemelor și distanțelor ce le separ unele de altele; căci confundată în aspectul acestei bogății nemărginite, nu va putea face alt-ceva de cât să admire aceste minuni, cari nicăi chiar descrise nu pot fi. -- Ridicându-se fără încetare dincolo de ceruri, străbătând mereu acest ocean fără țărături, va găsi tot spațiu nouă, și nouă lumi va apare înaintea ei...; cerurile vor succeda cerurilor și sferile sferelor...; după deșerturi nemărginite vor apare alte deșerturi, după imensități alte imensități,, și chiar după acest infinit își va sta înainte un alt infinit... Infinitul spațiului se va opune la infinitul timpului, concurând fără încetare, fără ca unul să poată învinge pe celălalt...; și spiritul se va opri, zdrobit de osteneală, la vestibulul creațiunii infinite. ca și când n'ar fi înaintat de cât cu un pas în spaț...

TIMOLEON P.

ABONAMENTUL :

Pe timp de un an lei 20
Pentru institutori lei 12

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Orice carte, cu subiect de știință, litere ori arte, care ne-o vor trimite autorul, va fi considerată în cronicile ce vom deschide cu începerea numărului viitor.

D-nii ziariști sunt rugați cu insistență a face schimbul.